Po stwierdzeniu zatrzymania krążenia należy
jak najszybciej przeprowadzić

masaż serca.

Reanimacja będzie skuteczna tylko wtedy jeżeli
podejmiemy ją w przeciągu 3 - 5 minut.

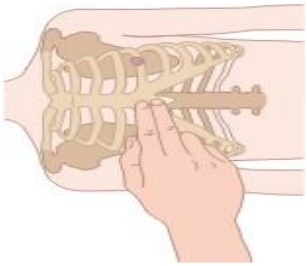

Ratujący klęka na wysokości klatki piersiowej chorego i układa ręce na jej środku nad mostkiem. Następnie przesuwa około 4 cm w stronę głowy ratowanego. Tu znajduje się właściwy punkt naciskania. Dłoń powinna być tak ułożona aby palce były odgięte ku górze i nie brały udziału w naciskaniu na mostek. Drugą dłonią ratujący naciska na dłoń wywierającą bezpośredni nacisk na klatkę piersiową. Nie należy w trakcie wykonywania masażu serca zmieniać położenia rąk ani ich przesuwać. W przypadku dorosłego człowieka nacisk powinien wynosić około 3 - 5 cm.

Wywierany zbyt wysoko jest nieskuteczny i może uszkodzić mostek, a w efekcie serce i płuca. Za nisko naraża na groźne uszkodzenia wątrobę czy śledzionę. Mimo prawidłowego wykonania masażu należy liczyć się z możliwością złamania żeber. Okres zwolnienia ucisku powinien trwać tak długo jak czas jego wywierania. Masaż serca prawidłowo wykonany może być skuteczny tylko w połączeniu z prawidłowo wykonywanym **sztucznym oddychaniem**. Oceną skuteczności masażu serca jest zachowanie się źrenic pod względem szerokości i ich reakcja na światło. Okresowo należy sprawdzać obecność tętna na tętnicy szyjnej. Obecność tętna po przerwaniu masażu świadczy o podjęciu przez serce samodzielnej pracy. Resuscytacje rozpoczyna się od 3 do 5 szybkich wdmuchnięć

Jeśli akcję ratunkową prowadzi dwie osoby jedna z nich wdmuchuje powietrze do płuc co 5 - te uciśnięcie mostka, w tym czasie druga osoba przerywa na chwile masaż serca.

Jeśli akcję ratunkową prowadzi jedna osoba wykonuje ona zarówno sztuczne oddychanie, jak i masaż serca - po **30** uciśnięciach mostka **2** wdmuchnięcia z częstotliwością nacisku około 80 razy na minutę

Jeżeli ktoś jest świadkiem wystąpienia objawów zatrzymania akcji serca można spróbować uderzyć chorego w okolicę przed sercową. Uderzenie musi być mocne z wysokości około 30 cm w miejsce typowe dla ucisku w czasie masażu serca. Czasem ten sposób okazuje się skuteczny i serce podejmuje pracę na nowo.

Uwaga :

Jeżeli w trakcie prowadzenia masażu serca dojdzie do złamania żeber lub mostka (pojawia się odgłos trzeszczenia) nie należy przerywać akcji ratunkowej. Zmniejszyć należy jedynie siłę nacisku lub zmienić jego kierunek.

Nie należy przerywać akcji ratowniczej do czasu :
powrotu tętna na tętnicy szyjnej co świadczy o podjęciu przez serce samodzielnej pracy, przybycia karetki i przejęcia przez zespół ratowniczy akcji ratunkowe

Masaż serca u małych dzieci

Miejsce ucisku takie samo jak u dorosłego, a w przypadku niemowlęcia dwoma palcami w połowie długości mostka w linii środkowej ciała. Stosunek liczby wdmuchnięć do uciśnięć mostka powinien wynosić 1:5.